

Broj i struktura poslovnih subjekata u stranom vlasništvu u Crnoj Gori, 2016. godina

U ovom Saopštenju objavljuju se podaci o broju i strukturi poslovnih subjekata koji su u stranom vlasništvu u Crnoj Gori u 2016. godini. Izvor podataka je Poreska uprava - Centralni registar privrednih subjekata. Glavni cilj svih stranih ulaganja je profit. Težnja za osvajanjem novih tržišta je jedan od najvažnijih motiva stranih ulagača. Strana preduzeća posjeduju potrebne tehnologije i finansijska sredstva i od njih se očekuje da doprinesu efikasnosti domaćih preduzeća i da unaprijede upravljanje preduzećem.

U tabeli koja slijedi prikazano je učešće poslovnih subjekata u stranom vlasništvu, posmatrano po opštinama, u ukupnom broju poslovnih subjekata koji se nalaze u stranom vlasništvu.

Tabela br.1: Procentualno učešće poslovnih subjekata u stranom vlasništvu po opštinama

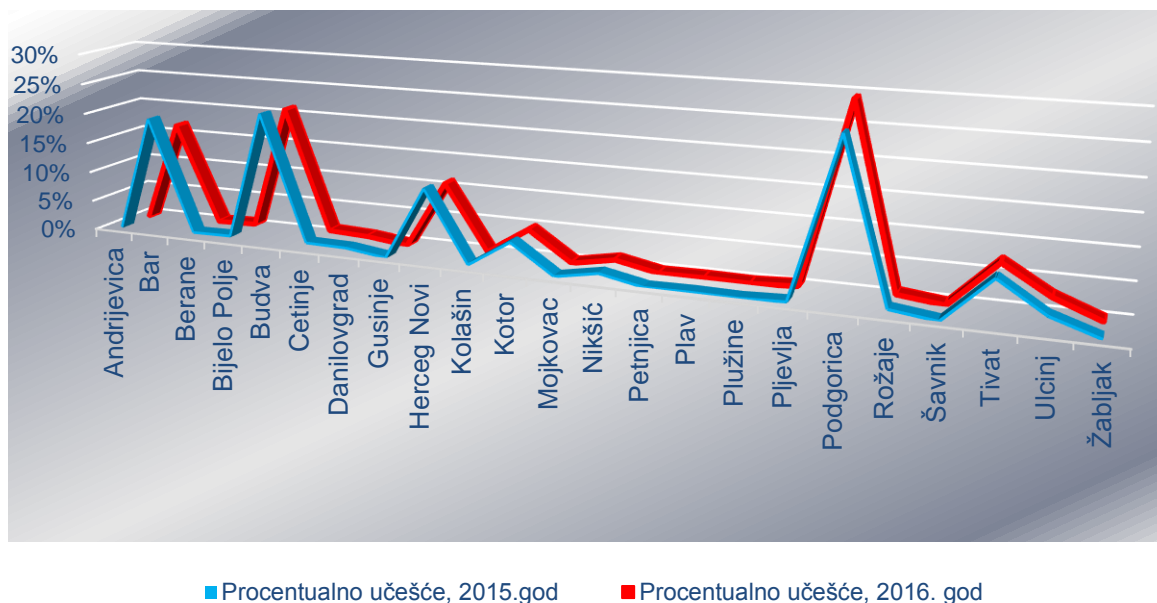
Opština	Procentualno učešće, 2013. god.	Procentualno učešće, 2014. god.	Procentualno učešće, 2015. god.	Procentualno učešće, 2016. god.
ANDRIJEVICA	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%
BAR	17,6%	20,1%	19,4%	16,9%
BERANE	0,6%	0,6%	0,6%	0,6%
BIJELO POLJE	1,3%	1,0%	0,7%	0,8%
BUDVA	22,3%	23,1%	21,8%	21,2%
CETINJE	1,1%	0,9%	1,0%	1,1%
DANILOVGRAD	0,9%	0,8%	0,9%	0,8%
GUSINJE	-	-	0,0%	0,0%
HERCEG NOVI	8,6%	11,3%	12,0%	11,1%
KOLAŠIN	0,4%	0,4%	0,4%	0,4%
KOTOR	6,1%	4,9%	4,8%	4,8%
MOJKOVAC	0,2%	0,1%	0,1%	0,1%
NIKŠIC	2,1%	1,5%	1,4%	1,4%
PETNJICA	-	-	0,0%	0,0%
PLAV	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%
PLUŽINE	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
PLJEVLJA	0,7%	0,3%	0,3%	0,4%

Tabela br.1/ nastavak

PODGORICA	26,8%	23,8%	25,8%	29,3%
ROŽAJE	1,3%	0,9%	0,9%	0,8%
ŠAVNIK	0,2%	0,1%	0,0%	0,0%
TIVAT	5,6%	7,2%	7,1%	7,2%
ULCINJ	3,8%	2,7%	2,5%	2,9%
ŽABLJAK	0,2%	0,1%	0,1%	0,1%
UKUPNO	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Kao što se može vidjeti, najveće procentualno učešće posmatranih subjekata je i u 2016.god, 2015.god. kao i u prethodne dvije posmatrane godine, u opštini Podgorica, (2016 - 29,3%; 2015 - 25,8%). Zatim, značajan broj subjekata čiji osnivači nisu državljani Crne Gore se nalazi u opštinama: Budva (2016 – 21,2%; 2015 -21,8%), Bar (2016 – 16,9%; 2015 -19,4%) i Herceg Novi (2016 – 11,1%; 2015 – 12,0%).

Grafik br. 1: Procentualno učešće poslovnih subjekata u stranom vlasništvu po opštinama

Oblici obavljanja privrednih djelatnosti su privredna društva i drugi oblici određeni Zakonom o privrednim društvima države Crne Gore.

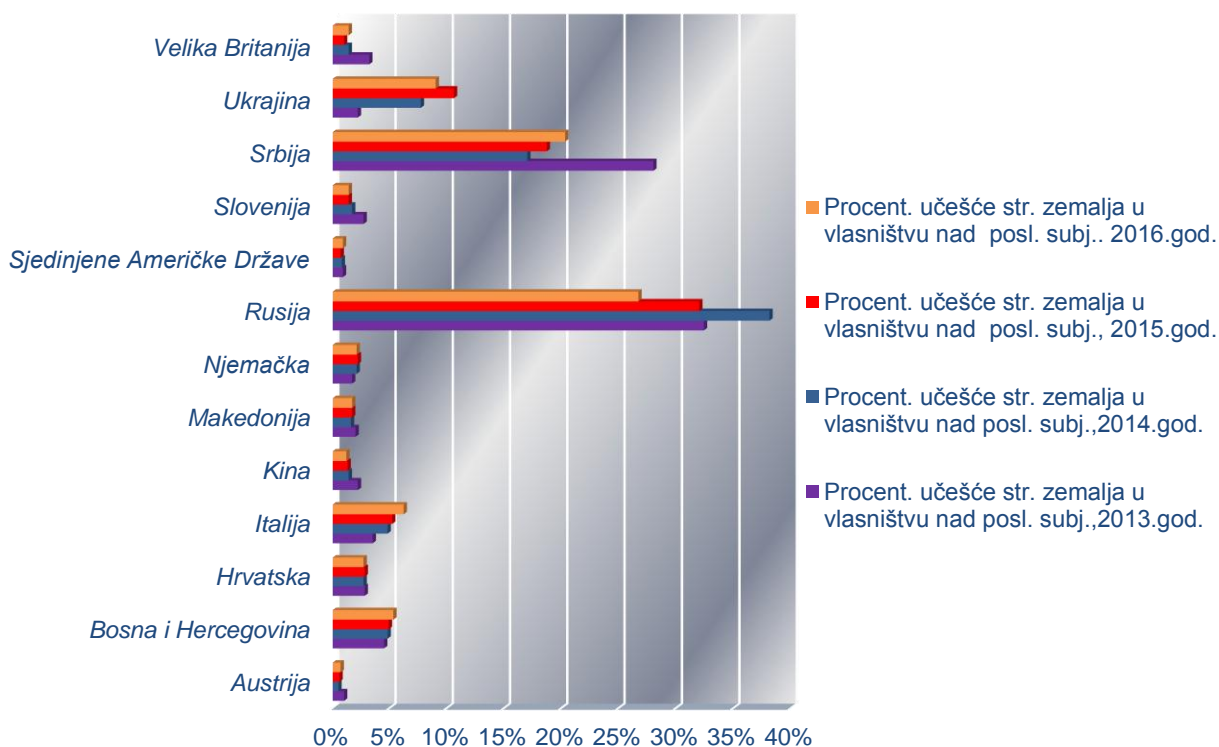
Tabela br.2: Procentualno učešće poslovnih subjekata u stranom vlasništvu posmatrano prema zemlji porijekla vlasnika (za određene zemlje)

	Zemlja	Procent. učešće str. zemalja u vlasništvu nad posl.subjektima, 2013.god	Procent. učešće str. zemalja u vlasništvu nad posl.subjektima, 2014.god	Procent. učešće str. zemalja u vlasništvu nad posl.subjektima	Procent. učešće str. zemalja u vlasništvu nad posl.subjektima, 2016.god
	Austrija	1,0 %	0,5 %	0,6 %	0,7 %
	Bosna i Hercegovina	4,5 %	4,8 %	4,9 %	5,3 %
	Hrvatska	2,8 %	2,7 %	2,8 %	2,7 %
	Italija	3,5 %	4,8 %	5,2 %	6,2 %
	Kina	2,2 %	1,4 %	1,3 %	1,2 %
	Makedonija	2,0 %	1,6 %	1,7 %	1,7 %
	Njemačka	1,7 %	2,1 %	2,2 %	2,1 %
	Rusija	32,4 %	38,1 %	32,0 %	26,7 %
	Sjedinjene Američke Države	0,9 %	0,8 %	0,7 %	0,9 %
	Slovenija	2,7 %	1,7 %	1,4 %	1,4 %
	Srbija	28,0 %	17,0 %	18,7 %	20,3 %
	Ukrajina	2,2 %	7,7 %	10,6 %	9,0 %
	Velika Britanija	3,2 %	1,4 %	1,0 %	1,4 %

U Tabeli. 2 prikazano je procentualno učešće poslovnih subjekata u stranom vlasništvu koji svoju djelatnost obavljaju na teritoriji Crne Gore, posmatrano po zemljama porijekla vlasnika -osnivača (fizičkih i pravnih lica).

Ono što se može vidjeti je da po procentualnom učešću prednjače, iz godine u godinu, vlasnici-osnivači koji su porijeklom iz Rusije (2013 - 32,4 %; 2014 – 38,1%; 2015 - 32,0%; 2016 – 26,7 %), zatim iz Srbije (2013 - 28,0 %; 2014 – 17,2%; 2015 - 18,7%; 2016 - 20,3 %) i potom iz Bosne i Hercegovine (2013 - 4,5 %; 2014 – 4,8 %; 2015 – 4,9%; 2016 – 5,3 %). Ono što se može primijetiti iz navedenog jeste da ,takođe, iz godine u godinu do značajnog procentualnog povećanja (2013 – 2,2 %; 2014 – 7,7 %; 2015 - 10,6 %; 2016 - 9,0 %) dolazi kod preduzeća koja se nalaze u vlasništvu fizičkih i pravnih lica koja su porijeklom iz Ukrajine. Takođe, analize pokazuju da se iz godine u godinu pojavljuje sve značajniji broj preduzeća koja su u vlasništvu fizičkih i pravnih lica iz Turske, pa je 2016.god. njihovo procentualno učešće bilo 3,1 %.

Grafik br. 2: Procentualno učešće poslovnih subjekata u stranom vlasništvu, posmatrano prema zemlji porijekla vlasnika

U Tabeli. 3 prikazano je procentualno učešće poslovnih subjekata u stranom vlasništvu koji svoju djelatnost obavljaju na teritoriji Crne Gore, posmatrano po sektorima djelatnosti.

Tabela br.3: Procentualno učešće poslovnih subjekata u stranom vlasništvu, posmatrano prema sektorima djelatnosti

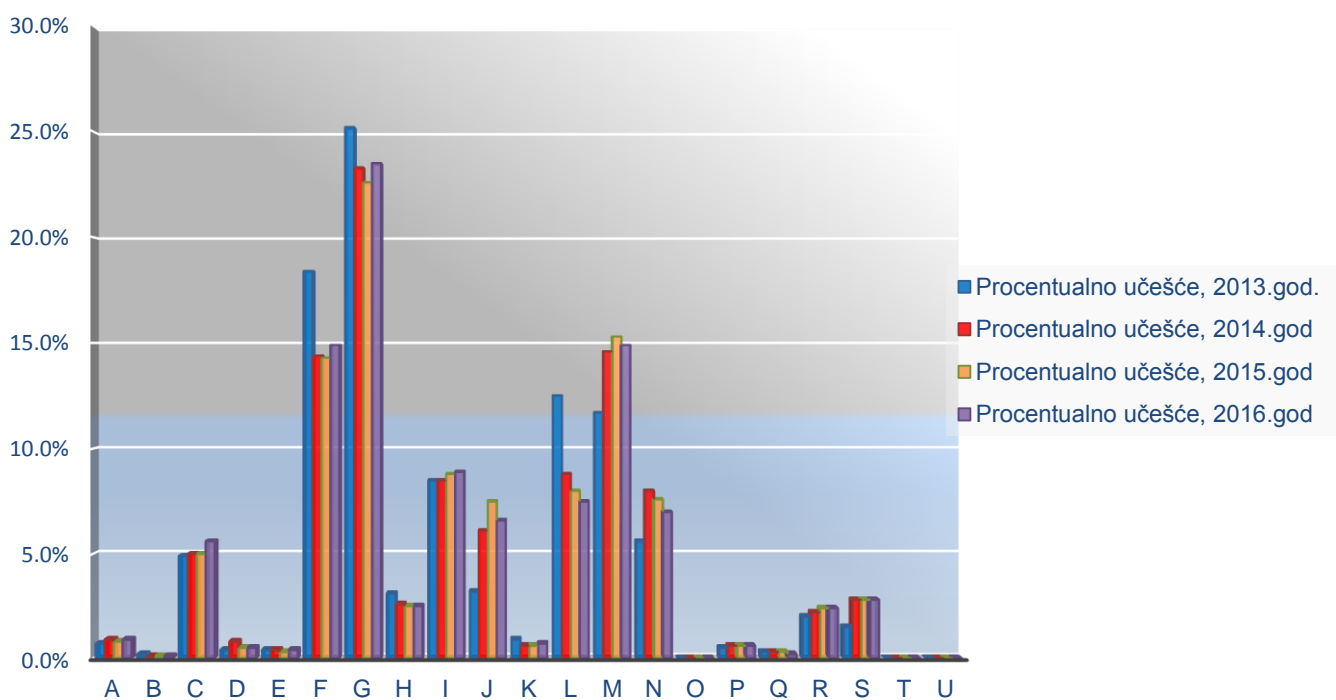
Šifra sektora	Naziv sektora	Proc. učešće, 2013. god.	Proc. učešće, 2014. god.	Proc. učešće, 2015. god.	Proc. učešće, 2016. god.
A	POLJOPRIVREDA, ŠUMARSTVO I RIBARSTVO	0,7%	0,9%	0,8%	0,9%
B	VAĐENJE RUDA I KAMENA	0,2%	0,1%	0,1%	0,1%
C	PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA	4,9%	5,0%	5,0%	5,6%
D	SNABD. EL. ENERGIJOM, GASOM, PAROM I KLIM. SNABD. VODOM; UPRAVLJ. OTPADNIM VODAMA, KONTROL. PROCESA; UKL.OTPADA I SL. AKT.	0,4%	0,8%	0,5%	0,5%
E	GRAĐEVINARSTVO	18,4%	14,4%	14,3%	14,9%
F	TRG. NA VELIKO I TRG. NA MALO; POPR. MOT.VOZILA I MOTOCIKALA	25,2%	23,3%	22,6%	23,5%
G	SAOBRAČAJ I SKALDIŠTENJE	3,1%	2,6%	2,5%	2,5%
H	USLUGE SMJEŠTAJA I ISHRANE	8,5%	8,5%	8,8%	8,9%
I	INFORMISANJE I KOMUNIKACIJE	3,2%	6,1%	7,5%	6,6%
J	FINANS.DJEL. I DJELATNOST OSIGURANJA	0,9%	0,6%	0,6%	0,7%
K	POSLOVANJE NEKRETNINAMA	12,5%	8,8%	8,0%	7,5%
L	STRUCNE, NAUCNE I TEHNICKE DJELATNOSTI	11,7%	14,6%	15,3%	14,9%

Tabela br.3 / nastavak

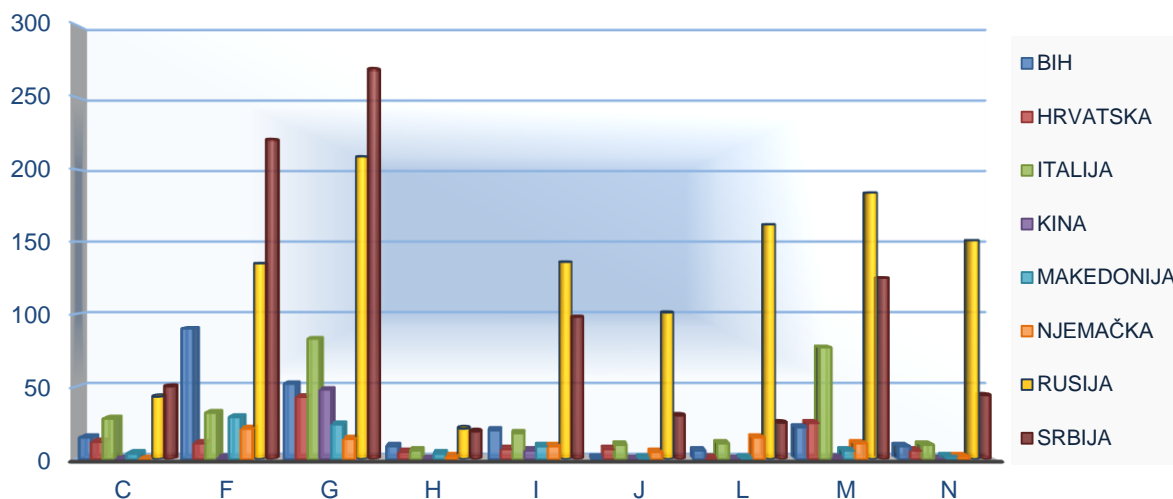
N	ADMIN.I POMOCNE USLUŽNE DJELATNOSTI DRŽ. UPRAVA I ODBRANA; OBAVEZNO	5,6%	8,0%	7,6%	7,0%
O	SOC.OSIGURANJE	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
P	OBRAZOVANJE	0,5%	0,6%	0,6%	0,6%
Q	ZDRAVSTVENA I SOCIJALNA ZAŠTITA	0,3%	0,3%	0,3%	0,2%
R	UMJ.ZABAVNE I REKREATIVNE DJELATNOSTI	2,0%	2,2%	2,4%	2,4%
S	OSTALE USLUŽNE DJELATNOSTI	1,5%	2,8%	2,8%	2,8%
T	DJEL. DOMAC. KAO POSLODAVCA;DJEL. DOMAC. KOJA PROIZV. ROBU I USLUGE ZA SOPSTV. POTR.	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
U	DJELATNOSTI EKST.ORGANIZACIJA I TIJELA	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	UKUPNO	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Ono što se može vidjeti je da po procentualnom učešću u 2016. god. kao i u 2015 i u 2014. god. prednjače vlasnici - osnivači koji svoju djelatnost obavljaju u sektorima: trgovina na veliko i trgovina na malo; popravka motornih vozila i motocikala (2016 - 23,5%; 2015 – 22,6%; 2015 – 23,3%); građevinarstvo (2016 - 14,9%; 2015 – 14,3%; 2014 – 14,4%); stručne, naučne i tehničke djelatnosti (2016 – 14,9%; 2015 – 15,3%; 2014 – 14,6%) i poslovanje nekretninama (2016 - 7,5%; 2015 – 8,0%; 2014 – 8,8%).

Grafik br. 3: Procentualno učešće poslovnih subjekata u stranom vlasništvu, posmatrano prema sektorima djelatnosti

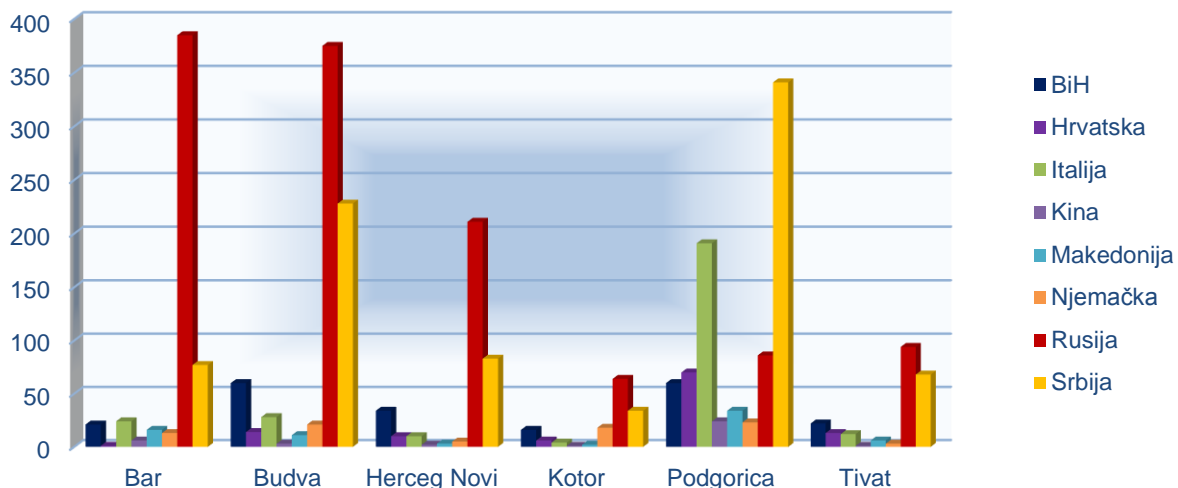

Grafik br. 4 : Poslovni subjekti u stranom vlasništvu posmatrani prema sektorima djelatnosti i zemlji porijekla vlasnika

Grafik br. 4 prikazuje učešće poslovnih subjekata u stranom vlasništvu posmatrano prema sektorima djelatnosti i zemlji porijekla vlasnika. Ono što se može primjetiti jeste da su u svim sektorima djelatnosti, kao i u prethodnoj godini, najzastupljeniji poslovni subjekti čiji su vlasnici porijeklom iz Rusije i iz Srbije. Takođe, može se zaključiti da su poslovni subjekti koji su u vlasništvu fizičkih i pravnih lica porijeklom iz Narodne Republike Kine i Italije, na teritoriji Crne Gore, najviše orjentisani na djelatnosti u okviru sektora G Trgovina na veliko i trgovina na malo; popravka motornih vozila i motocikala. Evidentno je i to da su osim poslovnih subjekata čiji su vlasnici iz Rusije i Srbije i poslovni subjekti koji su u vlasništvu pravnih i fizičkih lica iz Bosne i Hercegovine veoma zastupljeni u sektoru F Građevinarstvo.

Grafik br. 5 Poslovni subjekti u stranom vlasništvu posmatrani po opštinama i zemlji porijekla vlasnika

Posmatrajući Grafik br. 5 koji predstavlja učešće poslovnih subjekata u stranom vlasništvu posmatrano po opštinama i zemlji porijekla vlasnika u 2016-toj godini, zapažamo da poslovnih subjekata koji su u vlasništvu fizičkih i pravnih lica iz Rusije najviše ima u primorskim gradovima Crne Gore (Bar, Budva, Herceg Novi, Kotor i Tivat). Takođe, primjećuje se da poslovnih subjekata koji su u vlasništvu fizičkih i pravnih lica iz Italije i Srbije, najviše ima na teritoriji Podgorice.

METODOLOŠKA OBJAŠNENJA

Poslovni subjekat u stranom vlasništvu može se definisati kao subjekat čiji vlasnici (fizička i/ili pravna lica) dolaze iz određene strane zemlje. (Ovakve subjekte prepoznajemo prema oznaci porijekla kapitala).

Predmet ove analize su aktivni poslovni subjekti. **Aktivni poslovni subjekti** su oni koji su u posmatranoj godini obavljali određenu privrednu djelatnost, imali zaposlene radnike i ostvarili određeni promet.

Izvori podataka koji su korišćeni za ovu analizu su:

- eksterni izvori (administrativni izvor-Centralni Registar privrednih subjekata - Poreska Uprava)
- interni izvor- Statistički Biznis Registar koji se koristi isključivo u statističke svrhe.

Statistički Biznis Registar je pouzdan izvor podataka o populaciji i demografiji poslovnih subjekata. On služi kao okvir za uzimanje uzoraka za sva istraživanja poslovnih statistika u okviru nacionalnog statističkog sistema, obezbijuje bazu iz koje se uzimaju adresni podaci za slanje upitnika u statističkim istraživanjima, itd. Jedan takav registar se smatra sistemom koji pretvara podatke iz administrativnih izvora u podatke pogodne za statističku upotrebu. Značaj statističkog biznis registra je i u tome da je on ažuran dosije koji sadrži sve statističke jedinice koje su aktivne na teritoriji Crne Gore, koje ostvaruju prihode i koje posjeduju relevantne statističke i administrativne atribute.

Izdaje i štampa Zavod za statistiku Crne Gore (MONSTAT)

81000 Podgorica, IV Proleterske br.2, telefon (+382) 20 230-969 ; telefaks (+382) 20 230-814

Saopštenje pripremila:

mr Marijana POPOVIĆ - RONČEVIĆ

e-mail: contact@monstat.org